

Daňové důsledky povodní v České republice

24.9.2024 - | PROTEXT

V obecné rovině je daňová uznatelnost škod zákonem o daních z příjmů velmi omezena. Zákon však obsahuje jisté výjimky, kdy je možno bez omezení daňově uznat škody, které souvisejí s živelní pohromou. Zákon o daních z příjmu dále upřesňuje, že mezi živelní pohromy spadají právě i povodně a záplavy.

„Pokud tedy podnikateli či firmě vznikly škody na majetku (tj. majetek byl z důvodu poškození vyrazen z obchodního majetku) v souvislosti se živelní pohromou, jsou tyto škody daňově uznatelným nákladem,“ vysvětluje Michal Jelínek, partner V4 Group.

Náhrady škody přijaté v souvislosti se živelní pohromou

Daňový režim přijaté náhrady se liší v tom, zda je náhrada přijata fyzickou osobou, nebo právnickou osobou, tedy například firmou. V případě fyzické osoby jsou dle zákona o daních z příjmů od zdanění mimo jiné osvobozeny přijaté náhrady majetkové nebo nemajetkové újmy, plnění z pojištění majetku a plnění z cestovního pojištění.

Osvobození od zdanění se však u fyzických osob nevztahuje na náhrady za škody způsobené na majetku, který je zahrnut do obchodního majetku pro výkon podnikatelské činnosti, nebo na majetku, který slouží k nájmu.

Obecně řečeno, náhrady škod fyzickým osobám od pojišťoven nebo například veřejných orgánů přijaté v souvislosti s povodněmi, které nemají souvislost s majetkem využívaným k podnikatelské činnosti nebo nájmu, jsou u těchto fyzických osob příjmem, který nepodléhá zdanění.

Stejně tak například pojistné plnění přijaté fyzickou osobou z cestovního pojištění vyplacené v souvislosti s povodněmi, kvůli kterým nebylo možné vycestovat na dovolenou, je u této fyzické osoby osvobozeným příjmem bez ohledu na limit plnění.

„V souvislosti s osvobozenými příjmy je v případě fyzické osoby také nutné pamatovat na oznamovací povinnost vztahující se k osvobozeným příjmům převyšujícím částku 5 mil. Kč za kalendářní rok. Nesplnění této povinnosti může být správcem daně sankcionováno až do výše 15 % z částky neoznámeného příjmu,“ vysvětluje Michal Jelínek.

V případě příjmu plynoucího firmě, tedy právnické osobě, jsou v obecné rovině náhrady škod, ať již od pojišťoven, nebo například od veřejných orgánů, zdanitelným příjmem. Pokud tedy firma obdrží od pojišťovny pojistné plnění za škodu na firemním majetku způsobenou povodněmi, je tato náhrada pro firmu zdanitelným příjmem.

Daňová uznatelnost darů

U podnikajících fyzických osob a firem nejsou dary obecně daňově uznatelným nákladem. *„Existují ale situace, kdy lze i dar uplatnit jako daňově uznatelný náklad. Zákon o daních z příjmů umožňuje do daňově uznatelných nákladů zahrnout výdaje vynaložené v rámci pomoci poskytnuté formou nepeněžního plnění v souvislosti s odstraňováním následků živelních pohrom. Tedy i povodní a záplav, ke kterým došlo na území České republiky, jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor,“* podotýká Michal Jelínek z V4 Group a dodává, že je důležité zdůraznit, že daňová uznatelnost nákladu není podmíněna tím, zda je plnění poskytnuto fyzické osobě, nebo právnické osobě.

Pokud se tedy firma například rozhodne, že na vlastní náklady daruje občanovi, kterému povodně zničily dům, stavební materiál na obnovu nemovitosti, bude se u darovatele jednat o daňově uznatelný náklad. Tyto výdaje ale nelze současně uplatnit jako odčitatelnou položku od základu daně.

Daňová uznatelnost darů - položka odčitatelná od základu daně

Pakliže nelze dar poskytnutý v souvislosti se živelní pohromou zahrnout do daňově uznatelných nákladů, tj. jedná se o peněžitý dar, je možné za splnění podmínky osoby příjemce odečíst tento výdaj ze základu daně v podobě odčitatelné položky.

Podmínka osoby příjemce znamená, že dar musí být poskytnut právnické osobě, tedy například přímo konkrétní postižené právnické osobě, nebo je třeba zaslat peněžitý dar do veřejné sbírky nebo poskytnout peněžní prostředky obci.

Jestliže podnikající fyzická osoba nebo firma uvažuje, že poskytne peněžitý dar konkrétnímu občanovi, nelze vyjma situace velmi omezeného okruhu příjemců plnění uplatnit tento výdaj jako odčitatelnou položku od základu daně.

„V tomto případě tedy doporučujeme, aby byl peněžitý dar poskytnut skrze veřejnou sbírku nebo, jak již bylo zmíněno, formou nepeněžního daru. Možnost odečíst od základu daně plnění poskytnuté v souvislosti s povodněmi má i nepodnikající fyzická osoba, tj. například zaměstnanec bez jiných zdanitelných příjmů. Pro doplnění uvádíme, že právnická osoba může v úhrnu odečíst nejvýše 10 % ze základu daně, u fyzických osob se jedná o 15 % ze základu daně,“ říká Michal Jelínek.

Daňový režim darů přijatých v souvislosti se živelní pohromou pohledem příjemce daru

Pokud je fyzická osoba příjemcem daru ať již v peněžitě, nebo nepeněžitě podobě, který byl prokazatelně přijat v souvislosti s povodněmi, bude se bez ohledu na osobu darovatele jednat o příjem osvobozený od zdanění, neboť se jedná o příjem poskytnutý na humanitární účel. Není tedy podstatné, kdo je darovatelem – může se jednat například o dar od jiného občana bez příbuzenské linie nebo od obce, nicméně pro osvobození příjmu od zdanění musí být příjemce daru schopen prokázat, že byl dar přijat na humanitární účel.

„Prokazování účelu daru však může být v jistých situacích složité, proto doporučujeme, aby si příjemce daru obstaral důkazní prostředky, které prokážou naplnění účelu daru. Prokazovat účel daru pro uplatnění osvobození není potřebné za situace, kdy je dar přijat z veřejné sbírky. Využívání veřejných sbírek jako formy poskytnutí daru nejen v souvislosti se živelní pohromou je tedy z daňového hlediska jedním z nejbezpečnějších a nejjednodušších způsobů jak pro snížení základu daně na straně darovatele, tak i uplatnění osvobození na straně příjemce,“ uvádí Michal Jelínek.

U fyzických osob je dále možné osvobodit příjem ve formě daru bez ohledu na účel daru či osobu darovatele až do úhrnné výše 50 000 Kč ročně. Pokud se tedy bude jednat o dar do úhrnné výše 50 000 Kč ročně, který není poskytnut na humanitární či charitativní účel, od osoby bez příbuzenského vztahu a nebude se jednat o dar poskytnutý z veřejné sbírky, jedná se o dar, který taktéž nepodléhá zdanění, a to vzhledem ke splnění limitu daru.

„Obdobně jako u fyzických osob umožňuje zákon o daních z příjmů osvobodit i u právnických osob příjem, který byl přijat na humanitární nebo charitativní účely či přijat z veřejné sbírky. Pokud je právnická osoba zároveň organizátorem veřejné sbírky, budou prostředky vybrané v rámci veřejné sbírky taktéž u této právnické osoby osvobozené od zdanění. V tomto ohledu je nutné zdůraznit, že veškeré případné náklady vynaložené na dosažení osvobozeného příjmu jsou daňově neuznatelné,“ uzavírá Jelínek.

O V4 Group:

V4 Group je poradenská skupina sdružující daňové konzultanty ze společnosti V4 Tax, právní poradce z advokátních kanceláří V4 Legal, auditory ze společnosti V4 Audit, účetní působící pod značkou V4 Account a mediální experty z V4 Communications. Svým klientům nabízí komplexní poradenské služby na jednom místě. Kromě standardních služeb lokálního charakteru nabízí skupina řešení specifických požadavků v oblasti mezinárodního zdanění, transferových cen a přeshraničních akvizičních procesů. V4 Group působí v České republice, Slovenské republice, Polsku a Maďarsku.

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/danove-dusledky-povodni-v-ceske-republice/2573040>